

OBILAZAK NEKIH SELA U POŽEŠKOJ KOTLINI
TOKOM 1983. GODINE

Kao etnolog u Muzeju Požeške kotline obišla sam i pregledala stanje ruralne arhitekture u dvadesetak sela. Osim toga vršen je otkup, bilježenje nekih običaja, te fotografiranje nekih stambenih i gospodarskih objekata.

Istočna strana Požeške kotline bila je zbog poteškoća u prijevozu dosta zanemarena. Pošto Muzej sada može koristiti automobil, prvi je zadatak obići ta sela. Krećući prema Imrijevcima jednom od najistočnijih sela treba proći kroz vrlo zanimljiva sela: Buk, Kalenić, Djedina Rijeka, Ruševo, Sovski dol, Paka. Ovdje postoje kuće za koje možemo reći da su zadnji ostaci narodnog graditeljstva u Požeškoj kotlini.

Ruševo je ovdje najzanimljivije. Tu je smještena kuća stara preko 100 godina. U srednjoj prostoriji nalazi se krušna peć. Vrlo vjerojatno da je to jedini očuvan primjer u ovome kraju. Kuća se sastoji od tri prostorije. Vidi se da je prostorija gdje se nalazi krušna peć nekad bila kuhinja s otvorenim ognjištem, dok danas služi kao ostava. U lijevoj prostoriji je sada kuhinja sa štednjakom na drva, a u desnoj je spavaonica s tipičnim razmještajem: sa svake strane u kutu smješten je po jedan krevet, a između je stol. Pod u čitavoj kući je od nabijene zemlje.

Na sredini pročehja je mali uvučeni trijem. Izvana je kuća obijeljena vapnom.

Slične kuće nalazimo u Djedinoj Rijeci, Sovskom Dolu, Pakoj i Vetovu.

U zapadnom dijelu Požeške kotline u selu Jaguplije nalazimo lijepo sačuvan mali etnografski kompleks tj. kuću, kifer, spremište za drva i drveni svinjac. Pokrenut je postupak da se taj kompleks stavi pod zaštitu kao spomenik kulture.

MUZEJSKI DOKUMENTACIJSKI CENTAR

Primljeno, d. p.

23. 3. 10 83.

BR. O.	PRILOGI
9/60	

Kuća je pokrivena raženom slamom. Sastoji se od tri prostorije. Na ulazu je mali uvučeni trijem. Na jednoj polovini kuće nalazi se ulaz u podrum koji je specifičan po tome što ima mali krovčić na dvije vode. Starost kuće procjenjuje se na preko sto pedeset godina.

Krećući prema sjevero-zapadu obišla sam sela Ugarci, Požeški Milanovac, Oljasi i Lučinci.

U pojedinim dvorištima uočila sam plastove sijenačija unutrašnjost služi kao svinjac. Ima dosta primjeraka ruralne arhitekture. Ugarci obiluju drvenim ambarima, a u Požeškom Milanovcu postoji napušteni mlin potočar u dosta deurnom stanju.

Otkup predmeta i narodnih nošnji vršila sam u Vetovu, Grabarju, Kaleniću, Doljanovcima, Ruševu, Imrijevcima, Crkvenim Vrhovcima, Škrabutniku i Potoku.

Na jugo-zapadnom dijelu Požeške kotline u selu Škrabutnik razvijeno je košaraštvo kojim se bave gotovi svi seljani.

U Potoku, selu nedaleko Škrabutnika, Petar Rstić se bavi uzgojem pčela. Ima osam košnica, zvonastog su oblika, pletene od vrbovih i ljeskovih šiba i omazane goveđom balegom. Radi ih sam Petar Rstić.

Osim toga obišla sam male etnografske zbirke koje postoje u Osnovnoj školi u Kutjevu, Ruševu i Jakšiću, te u osnovnim školama "Nikola Demonja" i "Vlado Brkić Španac" u Slav. Požegi.

Ljubica Igić, prof.
Muzej Požeške kotline